

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument zasedanja

A7-0132/2014

19.2.2014

POROČILO

o spodbujanju razvoja z odgovornimi poslovnimi praksami, vključno z vlogo ekstraktivne industrije v državah v razvoju
(2013/2126(INI))

Odbor za razvoj

Poročevalka: Judith Sargentini

PR_INI

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	16
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	20

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o spodbujanju razvoja z odgovornimi poslovnimi praksami, vključno z vlogo ekstraktivne industrije v državah v razvoju

(2013/2126(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju izjave iz Adis Abebe o razvoju in upravljanju rudnih bogastev v Afriki, ki je bila sprejeta na prvi konferenci ministrov Afriške unije, pristojnih za razvoj rudnih bogastev, oktobra 2008,
- ob upoštevanju vizije afriškega rudarstva, ki so jo sprejeli voditelji držav in vlad na vrhu Afriške unije februarja 2009,
- ob upoštevanju izjave iz Lusake na posebnem vrhu Mednarodne konference o območju Velikih jezer glede boja proti nezakonitemu izkoriščanju naravnih virov na območju Velikih jezer z dne 15. decembra 2010¹,
- ob upoštevanju akcijskega načrta za izvajanje vizije afriškega rudarstva, sprejetega na drugi konferenci ministrov Afriške unije, pristojnih za razvoj rudnih bogastev, ki je potekala v Adis Abebi decembra 2011,
- ob upoštevanju desetih načel za vključevanje upravljanja tveganj na področju človekovih pravic v pogajanja o pogodbah med državo in vlagatelji, ki jih je predlagal posebni predstavnik generalnega sekretarja na 17. zasedanju Sveta Združenih narodov za človekove pravice maja 2011,
- ob upoštevanju smernic OECD o potrebni skrbnosti za odgovorne dobavne verige rudnin z območij, ki so jih prizadeli spori, in območij velikega tveganja, ki nudijo podrobna priporočila v pomoč podjetjem pri spoštovanju človekovih pravic in preprečevanju sporov glede financiranja prek njihovih dobavnih praks²,
- ob upoštevanju mednarodnega standarda EITI o preglednosti, ki zagotavlja objavo vladnih prihodkov od naravnih virov;
- ob upoštevanju izjave G8 iz Lough Erne iz junija 2013, v kateri so voditelji držav in vlad poudarili pomen preglednega in odgovornega upravljanja naravnih virov in njihove dobavne verige³,
- -ob upoštevanju končne izjave skupine G 20, objavljene 6. septembra 2013, v kateri svetovni voditelji podpirajo pobudo za preglednost v ekstraktivni industriji (EITI);

¹ <http://www.oecd.org/corporate/mne/47143500.pdf>

² <http://www.oecd.org/daf/inv/mne/GuidanceEdition2.pdf>

³ <https://www.gov.uk/government/publications/g8-lough-erne-declaration/g8-lough-erne-declaration-html-version>

- ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za razvoj (A7-0132/2014),
- A. ker pridobivanje naravnih virov v številnih državah v razvoju predstavlja velik delež BDP ter pogosto glavnino deviznih prihodkov in tujih naložb;
 - B. ker je v Afriki del največjih svetovnih zalog rudnin in ker bi bilo treba dobiček od pridobivanja afriških rudnin uporabiti za uresničitev razvojnih ciljev tisočletja, izkoreninjenje revščine ter za hitri in vsesplošni družbeno-gospodarski razvoj in rast; ker pa morajo afriške države šele razviti in izvesti skladne strategije, da bi izkoriščanje naravnih bogastev postalo gonilo njihovega gospodarskega razvoja in diverzifikacije njihovih gospodarstev;
 - C. ker so naravni viri lahko pomembno gonilo gospodarske rasti in družbenega razvoja, če so prihodki pravilno in pregledno upravljani;
 - D. ker so spori zaradi nafte, plina, rudnin, lesa in drugih naravnih virov med izvori sporov na drugem mestu na svetu; ker se konkurenca glede virov, kot sta zemlja in voda, povečuje ter zaostrejuje spore ali sproža nove; ker problematiko slabega upravljanja zemljišč in naravnih virov še dodatno zaostrejuje propadanje okolja, naraščanje prebivalstva in podnebne spremembe;
 - E. ker gre državam, ki so bogate z naravnimi viri, presenetljivo pogosto precej slabše kot drugim državam (pojav „prekletstva virov“) in ker nadzor nad rudninami, njihovo pridobivanje, trgovina z njimi in z njimi povezano obdavčevanje v nekaterih primerih prispevajo k oboroženim spopadom (težava „krvavih rudnin“);
 - F. ker se koristi rudarstva za lokalno prebivalstvo pogosto ne udejanjijo ali pa so negativni vplivi na družbo in okolje precej večji; ker bil lahko lokalni ali nacionalni organi z boljšim upravljanjem in večjo preglednostjo ustvarili koristi rudarstva za lokalno prebivalstvo, s čimer bi obenem nevtralizirali morebitne negativne vplive na družbo in okolje;
 - G. ker ima presoja okoljskih in družbenih vplivov pomembno vlogo pri zaščiti pravic avtohtonih ljudstev na rudarskih območjih;
 - H. ker je Svetovna banka leta 2008 ocenila, da 90 % proizvodnje rudnin v Demokratični republiki Kongo izvira iz neregistriranih rudnikov majhnega obsega na oddaljenih in nezavarovanih območjih, ki jih nadzirajo oborožene skupine;
 - I. ker rudarjenje v majhnem obsegu zagotavlja veliko delovnih mest, zlasti na podeželskih območjih; ker je formalizacija obrtnih rudarskih dejavnosti in rudarjenja v majhnem obsegu potrebna, da se spodbudi lokalno/nacionalno podjetništvo, izboljšajo možnosti preživetja ter pospeši celostni družbeni in gospodarski razvoj podeželja; ker pa so obrtne rudarske dejavnosti in rudarjenje v majhnem obsegu v Afriki zaradi svojega neformalnega značaja lahka tarča organiziranega kriminala in paravojaških organizacij ter se soočajo s številnimi izzivi, kot je delo otrok, zaradi česar ne morejo doseči svojega celotnega razvojnega potenciala;

- J. ker bi ekstraktivna industrija morala omogočati razvoj tehnoloških in inovativnih sektorjev ter prinesiti rešitve zlasti v smislu učinkovitosti virov, energetske učinkovitosti, okoljsko primerne zasnove, boljših rezultatov, recikliranja in krožnega gospodarstva, kar bi lahko koristilo državam v razvoju in razvitim državam;
- K. ker vizija afriškega rudarstva ponuja okvir za tesnejšo in močnejšo vpetost tega sektorja v gospodarstvo in družbo te celine;
- L. ker so zlorabe človekovih pravic v ekstraktivnih dejavnostih pogoste in vključujejo delo otrok, spolno nasilje, izginotja ljudi, kršitev pravice do čistega okolja, izgubo zemljišč in možnosti preživetja brez pogajanj in ustrezne odškodnine, prisilno ponovno naseljevanje ter uničevanje obrednih ali kulturno pomembnih krajev;
- M. ker sta prisilno delo ter odrekanje pravic do oblikovanja sindikatov in do pogajanj za sklenitev kolektivnih pogodb še vedno velika težava; ker so tudi zelo nizki ali neobstoječi zdravstveni in varnostni standardi razlog za hudo skrb, zlasti v majhnih rudnikih, ki pogosto obratujejo v zelo negotovih razmerah;
- N. ker je odgovornost v zvezi s spoštovanjem človekovih pravic splošni standard pričakovanega ravnanja za vse podjetja, ne glede na to, kje delujejo, kot je opisano v vodilnih načelih Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah, ki jih je pripravil John Ruggie, posebni predstavnik generalnega sekretarja ZN za področje človekovih pravic ter nadnacionalnih družb in drugih podjetij; ker pa je premalo soglasja o tem, kaj ta odgovornost dejansko pomeni, in napredek v smeri njenega celovitega spoštovanja resno zavira tudi pomanjkanje mehanizmov učinkovitega spremljanja, poročanja, preverjanja in odgovornosti;
- O. ker je zaradi velikega povečanja števila kodeksov ravnanja, standardov in sistemov potrjevanja z različnimi tematskimi področji uporabe na področju družbene odgovornosti podjetij težko ali nemogoče izvajati ocene, primerjave in preverjanja; ker so v ozadju tega povečanja številni vzroki, med drugim nezadostna zavezanost prizadevanjem za učinkovito delovanje družbene odgovornosti podjetij in dejstvo, da podjetja, ki želijo dajati vtis, da so družbeno in okoljsko odgovorna, ubirajo cenejše in lažje poti;
- P. ker se je treba za povečanje učinkovitosti in za enakost na področju družbene odgovornosti podjetij nujno oddaljiti od sedanjega prilagodljivega sistema, v katerem podjetja izbirajo kodekse in standarde v skladu s svojimi preferencami, in ubrati pot k skupnim standardom, ki veljajo za celotno industrijo;
- Q. ker lažno zeleno oglaševanje (greenwashing) – poročanje o domnevno pozitivnih okoljskih ukrepih, da se zavede javnost in preusmeri pozornost od okolju škodljivih praks – zavaja potrošnike, širšo javnost in regulatorje v zvezi z okoljsko učinkovitostjo ter spodkopava prizadevanja za odgovorno ravnanje podjetij, zaradi česar bi se bilo treba proti temu boriti; ker morajo podjetja, ki družbeno odgovornost uporabljajo kot trženjsko orodje, poskrbeti, da bodo vse navedbe resnične;
- R. ker naj bi uresničevanje pobude za preglednost v ekstraktivni industriji povečalo preglednost pri upravljanju prihodkov, da bi se omejile možnosti korupcije in omogočila

enakopravna porazdelitev koristi;

- S. ker so sicer številne afriške države v zadnjih dveh desetletjih izpeljale liberalizacijo gospodarstva, trgovine in naložb, vendar niso dosegle opazne gospodarske diverzifikacije in imajo v povprečju manj diverzificirana gospodarstva, ki se bolj osredotočajo na primer na izvoz kmetijskih pridelkov in rudnin z nizko dodano vrednostjo, pri čemer je oboje izjemno občutljivo na zunanje cenovne šoke; ker bi morala danes vsa prizadevanja biti usmerjena v večjo gospodarsko diverzifikacijo, tj. v manjšo odvisnost od rudarskih dejavnosti ali kmetijskega izvoza;
- T. ker izjava iz Adis Abebe o razvoju in upravljanju afriških rudnih bogastev poziva afriške države, naj poskrbijo, da sporazumi o gospodarskem partnerstvu in pogajanja v STO ne bodo omejevali nacionalnih razvojnih politik, ter se izognejo pastem trgovinske liberalizacije, ki bi lahko še zaostрила odvisnost afriških držav z nizkimi dohodki od primarnih proizvodov;
- U. ker si Latinska Amerika od reforme rudarstva v 80. letih, ki je potekala pod vodstvom Svetovne banke, znova prizadeva za okrepitev vloge državnih institucij, s poudarkom na državnih prednostnih nalogah in razvojnih ciljih;
- V. ker se izvozne takse veliko uporabljajo, čeprav številni regionalni trgovinski sporazumi in sporazumi o gospodarskem partnerstvu, za katere si prizadeva EU, njihovo uporabo prepovedujejo;
- W. ker so nekatere države AKP zaskrbljene, da bi omejitve iz sporazumov o gospodarskem partnerstvu, ki veljajo za izvozne takse, lahko otežile vzpon po vrednostni verigi;
- X. ker so v rudarski panogi zelo razširjene korupcija in nepregledne pogodbe;
- Y. ker globalni značaj sodobnih dobavnih verig pomeni, da se naravni viri, ki so zanetili nekaj najbolj krutih svetovnih sporov, kupujejo in se z njimi trguje na mednarodni ravni, v tej trgovini pa so udeležena tudi podjetja, ki poslujejo v EU;
- Z. ker je sicer dobrodošlo, da si podjetja prostovoljno prizadevajo, da ne bi kupovala krvavih rudnin, vendar ni vedno učinkovito;
- AA. ker razdelek 1502 ameriškega Dodd-Frankovega zakona iz leta 2010 zahteva, da podjetja, registrirana pri Komisiji za nadzor vrednostnih papirjev in borze (SEC), tudi evropska, s potrebno skrbnostjo ugotovijo, ali njihovi izdelki vsebujejo rudnine, s katerimi so se financirale oborožene skupine v Demokratični republiki Kongo; ker je SEC v spremljajoči odločbi navedla smernico OECD kot verodostojen standard potrebne skrbnosti za podjetja pri izvajanju zakonodaje;
- AB. ker so bila prizadevanja za končanje sporov s preprečevanjem toka prihodkov obrtnih rudarskih dejavnosti oboroženim skupinam sorazmerno uspešna za diamante, vendar pa so za vzpostavitev trdnega pravnega in institucionalnega okvira za obrtne rudarske dejavnosti poleg mednarodne konference o območju Velikih jezer potrebna širša prizadevanja;

Rudarstvo in trajnostni razvoj

1. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da lahko netrajnostno rudarstvo izjemno negativno vpliva na okolje in družbo, zlasti v Afriki;
2. poudarja, da je nenadno zvišanje cen surovin na svetovni ravni, ki ga je spodbudilo povpraševanje iz gospodarstev v vzponu, velika priložnost za države v razvoju, ki so bogate z viri, zlasti v Afriki, da ustvarijo prihodke in jih usmerijo v razvoj, ki je v interesu njihovih ljudstev; podpira nacionalne politike, ki imajo ta cilj; opozarja, da so zakonodajne in regulativne reforme pogosto ključne, in poudarja, da potrebnega manevrskega prostora za politično delovanje ne bi smeli omejevati trgovinski sporazumi in sporazumi o naložbah;
3. poudarja, da bi morale ekstraktivne dejavnosti razen z ustvarjanjem javnih prihodkov, ki se lahko uporabijo za razvoj, k razvoju prispevati s povezovanjem z lokalnim gospodarstvom, na primer z zaposlovanjem in usposabljanjem lokalnega prebivalstva, kupovanjem lokalnega blaga in storitev, lokalno obdelavo izkopenih surovin in sodelovanjem v prizadevanjih za razvoj lokalne industrije, ki obdelane ali neobdelane materiale uporablja kot vložke ali ki ji navzočnost ekstraktivnih družb lahko prinese še druge koristi; poziva države članice Afriške unije, naj sistematično izvajajo njeno vizijo afriškega rudarstva; je prepričan, da se lahko napredek na poti uresničevanja razvojnih ciljev tisočletja močno pospeši; v ta namen poudarja, da je treba spodbujati načela trajnostnega razvoja na podlagi okoljsko in družbeno odgovornega rudarstva;
4. poziva države v razvoju, naj izboljšajo svoje regionalno sodelovanje z razvojem in sprejetjem skupnih okoljskih, družbenih, zdravstvenih in varnostnih standardov in predpisov za rudarski sektor, tudi za obrtne rudarske dejavnosti in rudarjenje v majhnem obsegu;
5. poudarja, da je potreben regionalni in mednarodni pristop pri preprečevanju nezakonitega izkoriščanja naravnih virov; spodbuja države v razvoju, naj sprejmejo ukrepe za formalizacijo sektorja obrtnih rudarskih dejavnosti in rudarjenja v majhnem obsegu, da izboljšajo možnosti preživetja, zagotovijo dostojne plače ter vključijo sektor obrtnih rudarskih dejavnosti in rudarjenja v majhnem obsegu v podeželsko in nacionalno gospodarstvo, hkrati pa v ta namen zagotovijo dostopno finančno in tehnično pomoč ter pravni režim, ki bo imetnikom pravic za obrtne rudarske dejavnosti in rudarjenje v majhnem obsegu zagotovil zadosten dostop do zemljišč in varnost posesti; poziva EU, naj pomaga državam v razvoju pri vzpostavitvi lokalnih zmogljivosti za izvajanje sistemov sledenja in potrjevanja, preden uvedejo prepovedi prevažanja neustreznih rudnin;
6. poudarja prizadevanja Unije, da bi podprla nadaljnji institucionalni razvoj in krepitev zmogljivosti znotraj vlad gostiteljic, zato da vzpostavijo potrebni institucionalni in pravni okvir za pregledno in učinkovito upravljanje in razporejanje prihodka iz ekstraktivnih dejavnosti; ravno tako opozarja na partnerstva, vzpostavljena med Unijo in Afriško razvojno banko; zlasti poziva EU, naj svojo pomoč za razvoj zakonodaje in davčne politike obravnava kot prednostno nalogo, da bi se čim bolj povečale lokalne in nacionalne koristi razvoja ekstraktivnih dejavnosti, kar bo zagotovilo lokalne zaposlitve,

dostojne plače za zaposlene in njihove družine ter več povezav med malimi in srednjimi podjetji in dobavno verigo, povezano z razvojem ekstraktivnih dejavnosti;

7. v skladu z načelom lastništva poudarja, da bi morale lokalne skupnosti sodelovati pri načrtovanju in razvijanju projektov v zvezi z naravnimi viri, ki bi jih bilo treba oceniti glede na lokalne dobavne verige in zaposlovanje lokalne skupnosti;
8. meni, da je v ekstraktivni industriji nujno treba priznati in zagotoviti tradicionalne pravice in kulturo avtohtonih ljudstev ter zagotoviti njihovo vnaprejšnjo udeležbo na osnovi informacij;
9. poudarja, da je treba zagotoviti, da bodo imele žrtve kršitev socialne ali okoljske zakonodaje s strani multinacionalk učinkovit dostop do sodnega varstva;
10. poudarja, da v primerih, ko domača zakonodaja v državah v razvoju človekovih pravic ne varuje dovolj pred kršitvami podjetij, okvir ZN za varovanje, spoštovanje in pomoč ponuja celovit in koristen sklop načel, kako naj podjetja spoštujejo in varujejo človekove pravice;
11. poziva k učinkovitemu izvajanju afriške listine za človekove pravice, ki vsebuje določbe o imetju bogastva in naravnih virov ter načela za ustrezno odškodnino;
12. poziva države v razvoju, naj ratificirajo konvencije o človekovih pravicah in instrumente, ki zadevajo rudarski sektor, ter jih izvajajo, med drugim tako, da ustanovam za človekove pravice dajo večjo vlogo pri spremljanju spoštovanja standardov človekovih pravic v rudarstvu ter razvijejo orodja in metodologije za vključitev zdravja in človekovih pravic v postopke za presojo vpliva;
13. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da po mnenju Johna Ruggieja, posebnega poročevalca ZN o človekovih pravicah, približno dve tretjini kršitev človekovih pravic v podjetjih izhajajo iz naftnega, plinskega in rudarskega sektorja; poudarja, da so države članice EU in mednarodna skupnost na podlagi mednarodnega in evropskega prava o človekovih pravicah dolžne zagotoviti, da tista podjetja, ki delujejo v njihovi jurisdikciji, s svojimi poslovnimi dejavnostmi neposredno ali posredno ne povzročajo zlorab človekovih pravic ali k njim prispevajo;
14. izraža zaskrbljenost glede delovnih pogojev v rudarjenju v majhnem obsegu, kjer so številna delovna mesta negotova, daleč od izpolnjevanja mednarodnih in nacionalnih delovnih standardov, stopnje nesreč pa so po ocenah šest- ali sedemkrat višje kot pri dejavnostih večjega obsega; poziva vlade držav v razvoju in rudarska podjetja, naj uveljavijo temeljne delovne standarde, kot so določeni v konvencijah MOD, vključno s konvencijo o varnosti in zdravju v rudnikih, da zagotovijo dostojno in varno delo za vse delavce v rudarstvu;
15. poziva države članice EU, naj povečajo svojo pomoč za boj proti delu otrok v rudarstvu ter podprejo Mednarodno organizacijo dela pri zagotavljanju izobraževanja in nadomestnih možnosti za ustvarjanje prihodkov, da se otroke umakne iz rudarskih dejavnosti;

16. pozdravlja dejstvo, da so mednarodne finančne institucije razvile metode, ki zagotavljajo, da tisti, ki vlagajo v rudnine, izvajajo presojo vplivov na okolje in presojo socialnega vpliva; vseeno ugotavlja, da je vzpostavitev zmogljivosti v državah v razvoju za izvrševanje teh zahtev zaradi omejenih finančnih in človeških virov še vedno izziv; zato poziva EU, naj nadgradi svojo tehnično pomoč, da bo državam v razvoju omogočila uvedbo prakse sistematičnega ocenjevanja zdravstvenih, socialnih in okoljskih tveganj, in to z zagotovitvijo učinkovite udeležbe javnosti;
17. poudarja vlogo Skupine Svetovne banke pri razvijanju odgovornih poslovnih praks; opozarja, da je treba izboljšati način izmenjave in uporabe znanja o izgradnji institucij, ki si prizadevajo za večjo integriteto, ter državljanom zagotoviti informacije in sredstva za ukrepanje, da bi bile njihove vlade učinkovitejše in odgovornejše do njih;
18. poziva oblasti, naj prepovedo iskanje in izkoriščanje rudnin v narodnih parkih in na območjih svetovne dediščine; družbe pa, naj se zavežejo, da ne bodo sodelovale pri takem iskanju in izkoriščanju;
19. meni, da bi rudarska panoga lahko – in bi morala – zelo veliko prispevala k blažitvi podnebnih sprememb s prenosom tehnologije in odgovornimi naložbami; zlasti poudarja, da bi velika rudarska podjetja morda lahko zagotovila znanje za zmanjšanje emisij v sektorju malih in srednjih rudarskih podjetij; ponovno poziva EU, naj si prizadeva za sporazume o financiranju podnebnih ukrepov, prenosu tehnologije in vzpostavljanju zmogljivosti ter nadgradi svojo pomoč državam v razvoju za zmanjšanje emisij CO₂;
20. poudarja, da je potrebna trdna evropska zakonodaja o razkritju nefinančnih informacij s strani določenih velikih družb, vključno z obveznostjo, da družbe izvajajo dolžnost skrbnosti na podlagi tveganj, ob upoštevanju njihove celotne dobavne verige;

Vloga zasebnega sektorja

21. poziva k učinkovitemu izvajanju deklaracije Mednarodne organizacije dela o temeljnih načelih in pravicah pri delu, smernic OECD za multinacionalna podjetja, globalnega dogovora ZN in vodilnih načel Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah prek skupnih mehanizmov za celotno industrijo;
22. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj poskrbita, da bodo uradniki EU, odgovorni za trgovino, v delegacijah EU deležni rednega usposabljanja o družbeni odgovornosti podjetij;
23. poziva Komisijo, naj dejavno spodbuja odgovorno poslovanje podjetij iz EU v tujini in zagotovi strogo izpolnjevanje vseh njihovih pravnih obveznosti, zlasti mednarodnih standardov in pravil na področju človekovih pravic, dela in okolja;
24. poudarja, da je tematsko področje uporabe različnih izvedbenih shem družbene odgovornosti podjetij pogosto selektivno, kar velja tudi za družbena in okoljska vprašanja; meni, da je takšen razdrobljen pristop škodljiv za oceno splošne trajnostne uspešnosti podjetja; meni, da bi morali ti splošni okviri, ki so sicer razvili skupno razumevanje in jezik načel družbene odgovornosti podjetij, predstavljati tudi podlago za

skupne mednarodne standarde za celotno industrijo o tem, kaj pomeni odgovorno poslovanje;

25. obenem poudarja, da pobud družbene odgovornosti podjetij ne bi smeli razumeti kot nadomestilo za odgovornost vlade do njenih državljanov, da zagotavlja osnovno infrastrukturo in druge javne dobrine, temveč bi te pobude nasprotno morale delo vlade dopolnjevati;

Mednarodne trgovinske in naložbene ureditve

26. poziva EU, naj izkoristi svoje trgovinske in naložbene povezave s ključnimi partnerskimi državami (npr. ZDA, Kitajsko, Japonsko, Brazilijo in Indijo), da spodbudi dialog o družbeni odgovornosti podjetij; poziva tudi EU, naj pred začetkom pogajanj izvede presoje vpliva predlaganih trgovinskih sporazumov na trajnostni razvoj; poziva, naj naložbene pogodbe spodbujajo pozitivne prakse družbene odgovornosti podjetij in poročanja;
27. ugotavlja, da sedanja mednarodna trgovinska in naložbena ureditev omejuje možnosti držav v razvoju, da bi uporabljale vse instrumente, ki so jih prej izkoriščale zdaj razvite države v okviru svojih strategij industrializacije; poudarja, da bi trgovinski sporazumi morali spoštovati potrebo držav v razvoju, da diverzificirajo svoje gospodarstvo in posodobijo svoje tehnologije;
28. priznava pomen neposrednih tujih naložb za industrijsko rast in obenem ugotavlja, da so preveč velikodušni pogoji za neposredne tuje naložbe v rudarstvu, ki so jih ponudile države v razvoju v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja, ter slabo notranje upravljanje, korupcija, pomanjkanje odgovornosti in slaba regulacija preprečili, da bi z izkoriščanjem lastnih naravnih virov dobile pošten delež dobička, in s tem prikrajšali omenjene države za sredstva, ki jih nujno potrebujejo za socialni in gospodarski razvoj;
29. se strinja z zaskrbljenostjo posebnega predstavnika ZN za podjetništvo in človekove pravice, da sedanje metode za zaščito pravic vlagateljev v pogodbah in mednarodnih sporazumih ovirajo zmožnost držav, da bi zaščitile človekove pravice; poudarja, da je treba pravice vlagateljev uravnotežiti z obveznostmi z vidika trajnostnega človekovega razvoja;
30. poudarja, da je treba pravice vlagateljev uravnotežiti z obveznostmi z vidika spoštovanja univerzalnih človekovih pravic; poziva EU, naj podpre vzpostavitev zmogljivosti v državah v razvoju za pogajanja o klavzulah o človekovih pravicah in trajnostnem razvoju ter njihovo izvajanje v sporazumih o naložbah;
31. poudarja, da so izvedbene zahteve, katerih namen je na primer povečati povezave med tujimi vlagatelji in lokalnimi proizvajalci, posebnost industrijske politike; poudarja, da bi sporazumi o naložbah morali omogočati uporabo zahtev glede lokalne vsebine in prenosa tehnologije, s čimer bi spodbudili tuja podjetja, da bi vzpostavljala povezave s podjetji na predhodnih in nadaljnjih stopnjah vrednostne verige ter prispevala h gospodarskemu razvoju države gostiteljice;
32. spodbuja afriške države, naj dosežejo napredek pri regionalnem povezovanju, da bi odpravile nekatere ovire znotraj Afrike za industrializacijo, ki temelji na rudninah;

33. poudarja, da ureditev STO dovoljuje izvozne takse in da so lahko del političnih strategij, ki zasledujejo razvoj domačega sektorja proizvodnih ali predelovalnih dejavnosti;

Koristi prihodkov

34. poziva EU, naj pomaga državam v razvoju pri pogajanjih o sporazumih o naložbah, ki bodo prinesli trajnostne socialne koristi in boljše družbeno-gospodarske razmere; opozarja, da rudarska podjetja s pritiskanjem na vlade držav v razvoju, da bi čim bolj znižale svoje davke in najemnine za zemljišča, dejansko slabijo fiskalno zmogljivost države, „stopnjevanje carin“, ki ga EU uporablja za končne izdelke, pa po drugi strani državam v razvoju, ki pridelujejo surovine, otežuje predelavo in proizvodnjo izdelkov z dodano vrednostjo za izvoz;
35. poudarja, da je treba z državami v razvoju skleniti in izvajati davčne sporazume, ki bodo zagotovili, da bodo multinacionalna podjetja plačala pravičen delež davkov; na splošno poziva EU, naj poveča podporo za pomoč državam v razvoju pri davčnih reformah in krepitvi davčnih uprav, da se omogoči ustrezno zajetje, upravljanje in porazdelitev prihodka od rudnin, ter naj si dejavno prizadeva za vzpostavitev sporazumov o prosti trgovini, ki odpravljajo stopnjevanje carin za izbrane končne izdelke, ki bi lahko oviralo predelavo in proizvodnjo izdelkov z dodano vrednostjo na osnovi rudnin, kar ovira strategijo diverzifikacije gospodarstva držav v razvoju;
36. poudarja, da so nezakoniti kapitalski tokovi iz Afrike povezani s tajnostjo v zvezi s pogodbami o rudarjenju in davčnimi ureditvami; zato meni, da bi moral ostati boj proti davčnim utajam in davčnim oazam prednostna naloga;
37. izraža zaskrbljenost zaradi dejstva, na kakšen način se rudarskim podjetjem lahko dodeljujejo koncesije, in težav, ki jih to lahko povzroči, vključno z razlastitvijo, prikrajšanjem ljudi za njihove možnosti preživetja in težavami v zvezi s pravicami uporabnikov in zemljiškimi pravicami; poziva oblasti, naj razmejijo „prepovedana območja“ za koncesije na območjih, ki so okoljsko zaščitena z zakonom ali kjer je velika koncentracija obrtnih rudarjev, in naj to storijo, preden dodelijo koncesije, da se preprečijo nepotrebni nemiri ter težave z lokalnimi skupnostmi in rudarskimi podjetji; ravno tako poziva oblasti, naj vzpostavijo zmogljivosti za organizacijo posvetovanj z lokalnimi skupnostmi, ustrezno ocenijo zahteve za koncesijo, nadzorujejo območje in ocenijo vpliv rudarjenja pred podelitvijo koncesij; poziva oblasti, naj zagotovijo, da se koncesije za obrtne rudarske dejavnosti formalizirajo in jih države ustrezno priznajo, tudi v primerih, ko se države usmerjajo v industrijsko rudarjenje;
38. pozdravlja nedavno revizijo direktiv o preglednosti in računovodskih direktiv, ki uvajajo obveznost, da ekstraktivna in lesarska industrija poroča vladam o plačilih; poziva države članice, naj te direktive hitro izvedejo; poziva, naj bodo zbrani podatki o prihodkih na voljo v čim bolj odprtem in dostopnem formatu;
39. poziva oblasti, naj zagotovijo, da se bodo dovoljenja za rudarjenje in druga sredstva prodajala ali dodeljevala v okviru odprtih in preglednih razpisnih postopkov; poziva oblasti, naj kot način preprečevanja korupcije objavijo pogodbe, vključno s prilogami, zemljevide in vse finančne podatke; poziva oblasti in zadevna podjetja, naj kot način za preprečevanje korupcije pripravijo seznam vseh delničarjev vseh rudarskih podjetij,

zlasti za vse nove posle, in seznam vseh tistih, ki imajo sistemske koristi od teh poslov; poziva oblasti in podjetja, naj zagotovijo, da bodo vsa plačila vladi objavljena tako, da bodo dostopna širši javnosti; poziva EU, naj od rudarskih podjetij, ki kotirajo v Evropi, zahteva, da objavijo vse svoje sklenjene pogodbe;

40. poziva oblasti, naj raziščejo resne obtožbe o korupciji v rudarskem sektorju in jih kazenskopravno preganjajo, zamrznejo sredstva ali po potrebi prepovedo izvršitev transakcij; poziva, naj ocenjevanja nevarnosti korupcije vključujejo analizo postopka zaplembe sredstev in odprodaje zaplenjenih sredstev, vključevanja posameznikov ali podjetij kot posrednikov v „prestavljanje koncesij“ (zlasti tam, kjer je znano, da imajo ti posredniki odnose z vladnimi organi), prodaje premoženja pod vrednostjo, prodaje premoženja brez javnega razpisa (zlasti kadar je premoženje ključnega gospodarskega pomena, ali kjer so javni razpisi sicer običajni); poziva oblasti, naj zagotovijo, da bodo končni kupci teh sredstev odgovorni za posrednike, s katerimi so sodelovali;

Prekinitev povezave med oboroženimi spopadi in izkoriščanjem rudnin

41. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je izkoriščanje naravnih virov visoke vrednosti, vključno z nafto, rudninami in lesom, pomemben vir sporov v svetu; meni, da morajo strategije za preprečevanje sporov, da bi lahko bile uspešne, obravnavati naslednje: šibko vključenost skupnosti v proces razvoja ekstraktivnih dejavnosti; neprimerno porazdelitev koristi; negativne gospodarske, družbene in okoljske učinke; neustrezno upravljanje sredstev; korupcijo; vlogo vojsk in uporniških gibanj; neustrezne institucionalne in pravne okvire za usmerjanje razvoja ekstraktivnih dejavnosti; in neposvečanje pozornosti vprašanjem naravnih virov v mirovnih sporazumih;
42. sprejema vizijo afriškega rudarstva, v skladu s katero je okoljsko in družbeno odgovoren, pregleden in vključujoč rudarski sektor, ki zagotavlja trajne koristi za skupnost, bistvenega pomena za odpravo škodljivih vplivov v sektorju rudarstva in preprečevanje konfliktov zaradi izkoriščanjem rudnin; s tem v zvezi poziva k preglednim postopkom participativnega upravljanja na vseh ravneh, da bi ocenili okoljske in socialne vplive rudarstva;
43. poudarja, da predstavljajo krvave rudnine velik izziv z vidika človekovih pravic; poudarja, da je dobro upravljanje, vključno z neoporečnimi praksami in nadzorom v zvezi z okoljskim ravnanjem ter spoštovanjem socialnih standardov, nujno v boju proti težavam zaradi krvavih rudnin;
44. opozarja, da je cilj večine pobud na mednarodni ravni proti krvavim rudninam spodbujati industrijske dejavnosti, ki kupujejo rudnine, k odgovornemu ravnanju, in sicer prek sistemov potrjevanja za talilnice; poziva, naj se v vse programe potrjevanja vključijo vidiki zadevnih človekovih pravic v skladu z mednarodnimi standardi, kot so standardi v okviru smernic OECD o potrebni skrbnosti za odgovorne dobavne verige rudnin z območij, ki so jih prizadeli spori, in z območij velikega tveganja;
45. poudarja, da bi bilo treba za to, da bi sedanje poslovne pobude v zvezi s krvavimi rudninami učinkovito prispevale k prekinitvi povezave med oboroženimi spopadi in izkoriščanjem rudnin ter da bi zagotovili njihovo izpolnjevanje mednarodnih standardov, ki jih je določila OECD, uvesti evropsko zakonodajo, ki bi urejala te

pobude in podjetja, ki delujejo v EU ter uporabljajo zadevne naravne vire in z njimi trgujejo; zato poziva Komisijo, da predloži zavezujočo zakonodajo o krvavih rudninah;

46. poudarja, da je potrebna ureditev na ravni EU, ki bo od podjetij, ki uporabljajo rudnine in druge naravne vire z območij, ki so jih prizadeli spori, in območij velikega tveganja ter z njimi trgujejo, zahtevala, da ravnajo s potrebno skrbnostjo v skladu s smernicami OECD o potrebni skrbnosti za odgovorne dobavne verige rudnin z območij, ki so jih prizadeli spori, in z območij velikega tveganja, ki bi dopolnila revizije direktiv EU o preglednosti in računovodskih direktiv EU o razkritju finančnih in nefinančnih informacij velikih družb in tudi določbe o krvavih rudninah Dodd-Frankovega zakona; zlasti meni, da bi takšna zakonodaja morala:
- a. uvesti pravno zavezujočo obveznost za vsa podjetja na predhodnih stopnjah vrednostne verige, ki delujejo v EU ter uporabljajo naravne vire z območij, ki so jih prizadeli spori, in območij velikega tveganja ter z njimi trgujejo, ter vsa podjetja na nadaljnjih stopnjah vrednostne verige, ki te vire kot prva uvedejo na evropski trg, da ravnajo s potrebno skrbnostjo v dobavni verigi, da bi odkrila in ublažila nevarnost financiranja sporov in zlorabe človekovih pravic;
 - b. temeljiti na ustreznih mednarodnih instrumentih, vključno z Mednarodno listino o človekovih pravicah, ki je bila podrobneje opredeljena z mednarodnimi pogodbami in standardi o človekovih pravicah (kot so vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter okvir za varovanje, spoštovanje in pomoč), temeljno pogodbo Mednarodne organizacije dela, mednarodnim humanitarnim in kazenskim pravom ter smernicami OECD o potrebni skrbnosti za odgovorne dobavne verige rudnin z območij, ki so jih prizadeli spori, in z območij velikega tveganja;
 - c. veljati za vse segmente dobavne verige in brez izjem za vse naravne vire, pridobljene na katerem koli območju, ki so ga prizadeli spori, ali območju velikega tveganja;
 - d. temeljiti na pristopu, ki temelji na oceni tveganja, ki zahteva, da podjetja ocenijo dejanske in potencialne negativne učinke, ki bi bili posledica njihovih dejavnosti, in da odkrita tveganja ublažijo;
 - e. vključevati obveznost rednih neodvisnih revizij in javnega razkritja ukrepov potrebne skrbnosti podjetja;
 - f. opredeliti zahteve za ocenjevanje tveganj v podjetjih in za okvir upravljanja;
 - g. vključevati mehanizem sankcij za primere neizpolnjevanja obveznosti potrebne skrbnosti na podlagi tveganja v dobavni verigi;
 - h. biti primerljiva z obveznostmi na podlagi Dodd-Frankovega zakona, da bi podjetja z izpolnjevanjem obveznosti EU glede odgovornega pridobivanja samodejno izpolnjevala obveznosti iz zakonodaje ZDA;
47. poudarja, da bi morala biti zakonodaja EU o potrebni skrbnosti del širšega in dopolnjujočega se pristopa, ki obravnava izvirne vzroke sporov in nestabilnosti, ter da

bi jo morali dopolnjevati programi razvojne pomoči, ki bi se morali osredotočiti na vprašanja upravljanja in reformo varnostnega sektorja ter si prizadevati za vzpostavitev zmogljivosti lokalnih organov in lokalnih skupnosti za trajnostno upravljanje lastnih naravnih virov v korist lastnega lokalnega prebivalstva;

48. poziva EU, naj podpre vzpostavljanje zmogljivosti v državah v razvoju, ki so bogate z rudninami, in uvede programe oskrbovanja iz virov, ki niso predmet sporov;
49. poziva države v razvoju, naj uveljavijo domače pravo o potrebni skrbnosti in v nacionalni rudarski zakonik kot zahtevo vključijo potrebno skrbnost v skladu z OECD;
50. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj spodbudi dialog s ključnimi partnerskimi državami (npr. Kitajsko, Japonsko, Brazilijo, Indijo in Južno Afriko) o pomenu trgovinskih politik, ki na splošno spoštujejo načelo »dolžnost zaščite« in zlasti vodilna načela ZN ter okvir OECD;
51. poziva države članice, naj zagotovijo smernice za evropske družbe o strategijah za zmanjševanje tveganj, kadar delujejo na območjih z visoko stopnjo tveganja in konfliktnih območjih, da bi tako pomagali tem družbam nadaljevati svoje poslovanje na takih območjih, če je to tudi v interesu lokalnega prebivalstva;
52. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Države z dolgo zgodovino uvažanja rudnin, kot so ZDA, Japonska in evropske države, se srečujejo z naraščajočo konkurenco na področju dostopa do strateških rudnin in varnosti oskrbe z njimi. Za države v razvoju je to priložnost, da izkoristijo svoja naravna bogastva.

Medtem ko je svetovno povpraševanje po rudninah in drugih naravnih virih, kot ga še ni bilo, edinstvena priložnost, ki lahko omogoči, da bi rudarstvo prispevalo k trajnostnemu razvoju, predstavlja tudi velike izzive za države v razvoju. Izkoriščanje naravnih virov visoke vrednosti, vključno z nafto, plinom, rudninami in lesom, predstavlja pomemben vir sporov po svetu, zlasti v razmerah, ko vedno večja konkurenca za vedno manjši obseg obnovljivih virov, kot sta zemlja in voda, še narašča. To stanje še poslabšujejo propadanje okolja, rast prebivalstva in podnebne spremembe. Slabo upravljanje zemlje in naravnih virov prispeva k novim sporom in ovira mirno reševanje obstoječih.

Da bi rudarjenje lahko postalo uspešen dejavnik razvojnega procesa držav v razvoju, poročevalka na splošno meni, da je potrebna celovita strategija, ki bo med drugim obravnavala naslednje izzive: kako se spoprijeti z izvornimi vzroki krvavih rudnin; kako najbolje obvladovati okoljske in socialne učinke rudarjenja ter učinke rudarjenja na področju človekovih pravic, kako bolje podpreti in integrirati obrtne rudarske dejavnosti in rudarjenje v majhnem obsegu. Druga ključna vprašanja, ki jih je treba rešiti, so: značaj in status pobud družbene odgovornosti podjetij; vprašanje zajetja, upravljanja in razdeljevanja prihodka iz rudnin; optimizacija povezav, povezanih z rudninami, ter posledice mednarodnih trgovinskih in naložbenih pravil za industrializacijo, ki temelji na rudninah.

Rudarstvo in trajnostni razvoj

Medtem ko produktivnost virov v državah EU narašča, se države v razvoju borijo, da bi lahko obvladale okoljske učinke naraščajočega obsega črpanja ali pridobivanja surovin, pri čemer se okoljska obremenitev zaradi uporabe virov prenese nanje. V tem smislu lahko rudarstvo škoduje uresničevanju razvojnih ciljev tisočletja. Številne okoljske težave, ki so povezane z rudarstvom, v praksi izhajajo iz onesnaženja površinskih in podtalnih voda ter konkurence zanje, kar lahko kmetijske in/ali ribiške skupnosti prikrajša za njihove možnosti za preživetje. Rudarstvo lahko povzroči tudi krčenje gozdov, erozijo tal, degradacijo tal, onesnaženost zraka in motnje v ekosistemu, hkrati pa tudi veliko prispeva h globalnemu segrevanju.

Rudarske dejavnosti imajo tudi negativne socialne posledice, ki lahko privedejo do napetosti in sporov na rudarskih območjih. Za rudarske dejavnosti so značilni na primer razseljevanje in prisilno izseljevanje ter premestitve. Rudarske dejavnosti tekmujejo za prostor z drugimi oblikami rabe zemljišč, kot je kmetijstvo, zato lahko ogrozijo možnost preživetja za lokalne skupnosti itn.

Ker so nadnacionalna podjetja pomembni akterji v državah v razvoju, poročevalka meni, da bi morale njihove matične države in njihovi delničarji prevzeti svojo socialno odgovornost, zlasti kadar delujejo v državah, ki imajo šibkejša sisteme upravljanja in nimajo pogajalskih zmogljivosti. Vendar je enako nujno, da države v razvoju izvedejo reforme, ki bodo zagotavljale trajnostno rudarjenje, saj okoljske, ekonomske, socialne in delovne pravice same po sebi zahtevajo vzpostavitev postopkov, institucij in sistemov demokratičnega upravljanja.

Vloga zasebnega sektorja

Trenutno je „v obtoku“ veliko različnih mednarodnih pobud na področju družbene odgovornosti podjetij, in sicer pod okriljem vlad, nevladnih organizacij, zasebnega sektorja ali organizacij civilne družbe. Vendar ta pojem še nikoli ni bil jasno opredeljen, zato ostaja maneverski prostor za različne razlage in cilje. Zdaj obstaja že na stotine pobud za družbeno odgovornost podjetij, a le nekaj od teh predstavlja zelo razširjene mednarodne okvire, ki po streho družbene odgovornosti podjetij vključujejo vse tri razsežnosti (socialno, okoljsko, gospodarsko) trajnostnega razvoja. Zato so komaj primerljive. Tako razdrobljen pristop, ki obravnava selektivne vidike etičnega ravnanja podjetij, prispeva k splošnemu pomanjkanju preglednosti glede celovite trajnostne uspešnosti podjetja.

Poleg tega, čeprav nekatere pobude dejansko pomenijo velik korak naprej pri odpravljanju korupcije v sektorjih ekstraktivnih dejavnosti, npr. pobude za preglednost v ekstraktivni industriji, ali pri vključevanju etičnih poslovnih praks, npr. Mednarodni svet o rudarstvu in kovinah (ICMM), še niso pripeljale do večjih izboljšav, saj ne obstajajo mehanizmi izvrševanja in ni uveljavljenega postopka za odziv na kršitve standardov.

Zato poročevalka meni, da bo neizogibna posledica sedanjega kopičenja prostovoljnih pristopov in standardov na raznih ravneh (nacionalni, mednarodni, splošni, sektorski) pomanjkanje učinkovitih mehanizmov odgovornosti, spremljanja in preglednosti za potrošnike, vlagatelje in oblikovalce politik. Glede na vse to je treba pobude za družbeno odgovornost podjetij okrepiti predvsem na dva načina.

Prvič, poročevalka meni, da je treba nujno preseči prostovoljni pristop, in poziva k učinkovitemu izvajanju štirih splošnih medvladnih pobud za družbeno odgovornost podjetij, ki imajo na mednarodni ravni visoko stopnjo izrecne politične podpore vlad. To so: deklaracija Mednarodne organizacije dela o temeljnih načelih in pravicah pri delu, smernice OECD za multinacionalna podjetja, globalni dogovor ZN in vodilna načela Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah. Še zdaj predstavljajo prostovoljne pristope, ki so koristili pri oblikovanju soglasja in skupnega jezika družbene odgovornosti podjetij. Toda z vidika večjega prispevka k uresničitvi globalnih socialnih in okoljskih ciljev so se zaradi svoje slabe izvršljivosti nazadnje izkazale za neučinkovite.

Mednarodne trgovinske in naložbene ureditve

V preteklosti so države pri izvajanju nacionalnih industrijskih razvojnih politik izkoriščale prostor in prožnost mednarodnih predpisov o uporabi tarif, subvencijah, izvoznih omejitvah, izvedbenih zahtevah za tuja podjetja in intelektualni lastnini. Toda sedanja mednarodna trgovinska in naložbena ureditev je povečala težave držav v razvoju pri zavzemanju za svoje nacionalne interese in cilje trajnostnega razvoja.

Dejstvo je, da je bil namen uvedbe daljnosežne gospodarske, trgovinske in naložbene liberalizacije v poznih 80. letih prejšnjega stoletja, ki so jo sprva spodbudili pogoji, ki sta jih določila Svetovna banka in MDS, spodbuditi oživitev tujih naložb v rudarsko panogo. Toda takšna liberalizacija je še poudarila strukturne šibke točke držav v razvoju, ki so proizvajalke rudnin. Tuje naložbe so obnovile in razširile proizvodnjo rudnin in izvoz, vendar je vprašljiv zlasti njihov prispevek k družbenemu in gospodarskemu razvoju v številnih afriških državah, ki so bogate z rudninami. Danes imajo namesto gospodarske diverzifikacije v povprečju manj

diverzificirana gospodarstva, ki se bolj osredotočajo na primer na izvoz kmetijskih pridelkov in rudnin z nizko dodano vrednostjo, pri čemer je oboje izjemno občutljivo na zunanje cenovne šoke.

Še en izziv, ki ga je treba obravnavati, se nanaša na študijo, ki sta je izvedla Mednarodna finančna korporacija in posebni poročevalec Združenih narodov za podjetništvo in človekove pravice z naslovom „Stabilizacijske klavzule in človekove pravice“ (maj 2009), ki določa, da bi nekatere vrste teh zasebnih pogodb med vlagatelji in državami gostiteljicami lahko ovirale zmožnost države, da zaščiti človekove pravice. Študija je razkrila zlasti to, da sporazumi v ekstraktivnem sektorju vsebujejo najbolj omejujoče klavzule, ki tuje naložbe lahko oprostijo uporabe novega socialnega in okoljskega prava ali zahtevajo, da država gostiteljica vlagatelju povrne stroške njegovega zagotavljanja skladnosti.

V razmerah, ko svetovne izkušnje kažejo, da pravi prehod – od izvoznika osnovnih surovin do visokotehnološke vodilne sile – zahteva razvoj dinamičnih povezav na vsaki stopnji rudarske verige, poročevalka meni, da bi določitev izvedbenih zahtev, minimalnih zahtev glede lokalne vsebine ali prenosa tehnologije v pogodbah, dovoljenjih in sporazumih o naložbah lahko pomagala pri vključevanju primarnega gospodarskega sektorja v širše nacionalno in regionalno gospodarstvo. V skladu s tem bi morali biti sporazumi EU o naložbah zasnovani tako, da bi odražali pravično ravnovesje med pravicami in obveznostmi vlagateljev ter hkrati puščali manevrski prostor za politično delovanje državam v razvoju, da bi se lahko zavzemale za lastne razvojne cilje.

Tarife so najpogosteje uporabljeni trgovinski instrument za podporo industrializaciji in zaščito novih industrijskih panog. Vendar je zniževanje tarif že od 80. let prejšnjega stoletja osrednji del liberalizacije trgovine. Prav tako vmesni sporazumi o gospodarskem partnerstvu vsebujejo ozke sezname občutljivih izdelkov, ki so izvzeti iz odprave tarif, hkrati pa vsebujejo ozke določbe za zaščito novih industrijskih panog. Države AKP so pogosto izrazile tovrstne skrbi in treba bi jih bilo ustrezno upoštevati. Poročevalka priznava, da industrijske tarife niso ne edino ne čarobno orodje za spodbujanje diverzifikacije in tehnološke posodobitve, vendar meni, da jih države v razvoju morajo imeti na voljo na svoji poti tehnološkega posodabljanja ter s tem za podporo diverzifikaciji in tehnološkemu napredku.

Ob dejstvu, da so nekatere države AKP izrazile zaskrbljenost glede omejitev v sporazumih o gospodarskem partnerstvu v zvezi z izvoznimi taksami, poročevalka prav tako meni, da so izvozne takse, tudi če ne vodijo samodejno v razvoj domačega proizvodnega ali predelovalnega sektorja, legitimno orodje za razvoj in diverzifikacijo gospodarstva. Poleg tega bi dobro zasnovan progresivni sistem izvoznih taks lahko služil kot instrument za stabilizacijo prihodka, ki zajame nepričakovane dobičke in blaži negativni učinek padajočih cen na prihodek proizvajalca.

Na splošno so potrebne strategije za uvedbo izdajanja dovoljenj v zameno za nadomestilo in davčnih struktur za povečanje tokov prihodkov, ki bi pospešili širši gospodarski razvoj. Zato poročevalka meni, da je pomoč EU za davčno upravljanje v državah v razvoju pomembna razsežnost celovite strategije za pretvorbo „prekletstva virov“ v „blagoslov virov“ za izkoreninjenje revščine.

Vrh tega je poročevalka mnenja, da bi se morala dovoljenja za rudarjenje in druga sredstva, zato da bi bile koristi razdeljene na pravičen in nepristranski način, prodajati ali dodeljevati

prek odprtih in konkurenčnih razpisnih postopkov.

Krvave rudnine

„Krvave rudnine“ ali rudnine, ki se pridobivajo v razmerah oboroženih spopadov in zlorab človekovih pravic, predstavljajo enega od pomembnih vidikov „prekletstva virov“, zaradi katerega je potrebna regulacija. Čeprav je mednarodna skupnost uvedla razne pobude za izboljšave v mednarodnem rudarskem sektorju, kot so sistem potrjevanja procesa Kimberley, smernice OECD o potrebni skrbnosti za odgovorne dobavne verige rudnin z območij, ki so jih prizadeli spori, in z območij velikega tveganja, in Dodd-Frankov zakon, je treba narediti še marsikaj za obvladovanje sporov in resnih kršitev človekovih pravic v rudarskem sektorju.

Medtem ko so se zadnja prizadevanja za prekinitev povezav med mednarodnimi dobavnimi verigami in nasilnimi spori osredotočala predvsem na vzhodno Demokratično republiko Kongo, so potrebni tudi ukrepi za obvladovanje tveganja, da bi se evropska podjetja oskrbovala z naravnimi viri z drugih območij, ki so jih prizadeli spori, in z območij velikega tveganja.

Obstoječi sistemi potrjevanja za rudnine so korak na poti k oblikovanju preglednejših dobavnih verig od rudnika do talilnice in del širše rešitve za učinkovito reševanje vidikov človekovih pravic. Toda mednarodna skupnost in ekstraktivne industrije morajo, da bi tem pobudam dale večji obseg, še dodatno sodelovati ter razviti enoten in celovit pristop h krvavim rudninam, ki presega preprečevanje financiranja sporov, zajema pa tudi človekove pravice, pogoje dela in ekološke standarde.

V ta namen poročevalka meni, da mora EU sprejeti zakonodajo, ki bo od evropskih poslovnih subjektov zahtevala, da izvajajo potrebno skrbnost v dobavni verigi, kar bi zagotovilo, da ne bi prispevali k financiranju sporov ali zlorabam človekovih pravic v proizvodnji naravnih virov in trgovini z njimi. Zakonska ureditev EU, katere področje uporabe bi zajelo cel svet in ki bi temeljila na obstoječih mednarodnih okvirih, bi predstavljala pomemben korak k temu, da bi omenjena podjetja imela zagotovljen trajnosten in odgovoren dostop do ključnih naravnih virov. Prav tako bi zagotovila, da bodo za evropska podjetja veljale enake zahteve, kot so določene v razdelku 1502 ameriškega Dodd-Frankovega zakona, in hkrati odpravila njegove pomanjkljivosti.

Uvedba obveznosti glede potrebne skrbnosti v dobavni verigi za podjetja ne bo dovolj za uspešno prekinitev povezave med oboroženimi spopadi in izkoriščanjem rudnin. Zato poročevalka poziva k razvoju širšega pristopa, ki bo vključeval razvojne programe za podpiranje na primer institucionalnega razvoja, formalizacije rudarskega sektorja, preprečevanja zlorab človekovih pravic in izvajanja temeljnih delovnih standardov. Samo na ta način se lokalnim prebivalcem ne bo treba zatekati k tihotapljenju ali uporniškim skupinam, da bi zadovoljili svoje osnovne potrebe, temveč se jim bo izplačalo sodelovati v mednarodnih pobudah za trajnostno oskrbo z viri.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	11.2.2014
Izid končnega glasovanja	+: 20 -: 3 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Thijs Berman, Ricardo Cortés Lastra, Véronique De Keyser, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Mikael Gustafsson, Bill Newton Dunn, Jean Roatta, Birgit Schnieber-Jastram, Keith Taylor, Anna Záborská, Iva Zanicchi
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Philippe Boulland, Emer Costello, Edvard Kožušník, Csaba Óry, Cristian Dan Preda, Judith Sargentini
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Josefa Andrés Barea, Małgorzata Handzlik, Tadeusz Ross